

ШЫН

1966 ч.
АПРЕЛЬ
28
ЧЕТВЕРГ
№ 101 (6427)
Өртөз: 2 көп.

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

КУЛЬТУРА АЖЫЛДАКЧЫЗЫ, ХОВУ ТУРЛААНЧЕ!

Ба час бүгү-ле совет кижилерге оңайгай улуг час болуп турар. СЭКП-ниң XXIII съездинин салган со-
рулгаларын болгаш ССРЗ-ниң улус амыл-агыйын хөг-
жүдериңиң беш чыл планын күүсөдери дээш улуг чаа-
гай, эң-не харыс салгалыг амыл-херекче бүгү чон кө-
дүрүп үнгөн.

Совет Тываның кээдизиниң амыл-ишчилери ба часты
база-ла чаа-чаа чедишкенин уткуп, олар күш-
ажылче улам-на сорун кирген, боттарыңа чаа күштү
немең ап, бурунгаар дүргөн ужураар чаа чалгын-биле
чүгүттүң. Чаагай дүмүт дээш демисел Тываның
шөлдериңге эгелзэн. Ылаңгыя республиканың барыын
талакы районнарыңа часкы хову амылдары түлүктөп
турар.

Дун-хүн чоңа оттар кыпкан часкы хову турла-
ларында бот-тыныгыр уран чүүл коллективтериниң,
агиткулторларын, концерт көргүзүлгелери чаңгы-
ланган, агитаторларын, лекторларын, партияни сесе-
ри, лекция, беседалары эгелзэн.

Часкы хову амылдарын чогуур үезинде бедик агро-
техниктиг чуртунар өзүгээр чоруулар дээш улуг тул-
ушкунуңун дорууңаа туржуп турар чаа-хемчиги-
лериниң ортуңаа култура болгаш полит-массалыг
ажылдар багай зөөс тургустунган. Ылаңгыя Ленин,
СЭКП-ниң XXII съездин аттарлыг колхозтарын хову
турлаагының кызыл булуңнары эки дериттинген.
Ылаңгыя култура амылдары хову турлаагының
дөгүттөп алыңгылары болу берген, солуннарын, жур-
налдарын чаа номерлерин тараажыларга үзүткелчи-
ниң чоңа чедирерин, агитаторларын амыл-на кол-
хозтарын партия организацияларын таарыштыр тургус-
кан. Ылаңгыя СЭКП-ниң XXIII съездинин материал-
дарын тараажыларга таныштырар калбарган.

Биң-Хем, Таңды, Хаа-Хем районнары часкы хову
ажылдарыңа түлүктөшкенин кирбээн-даа болза, агит-
култорларда, көмүп чоруу кинолар тараажылар-
ның култураларыңа амыл-ишчилерге бүгү-ле таарым-
чалыг байдалдары кылдыр дериттинген. Бо черлерде
дышканын, чер андарылаңган чоруулар туралары
баштайгы үнүүшкүнерин кылгалаң. Көдээ амыл-
агыйнын Таңдыда дүржүлгө станция хову турлаа-
рыңа концерт, кино көргүзөр, партияни-политиктиг
ажыл чоруулар кижилерге тускай машинаны быжыгалаң.

Барыын-Хемчин райкушкунуң култура кидизиниң
агиткулторларда баштайгы үнүүшкүңүң ил-
ган-даа болза, чамасын хову турлаагының барбаан.
«Шекпээр» совхозтук Улуг-Узукте болгаш Биче-Аянга-
тыда хову турлаагы амыл-ишчилерге бүгү-ле таарым-
чалыг байдалдары кылдыр дериттинген. Бо черлерде
дышканын, чер андарылаңган чоруулар туралары
баштайгы үнүүшкүнерин кылгалаң. Көдээ амыл-
агыйнын Таңдыда дүржүлгө станция хову турлаа-
рыңа концерт, кино көргүзөр, партияни-политиктиг
ажыл чоруулар кижилерге тускай машинаны быжыгалаң.

Барыын-Хемчин райкушкунуң култура кидизиниң
агиткулторларда баштайгы үнүүшкүңүң ил-
ган-даа болза, чамасын хову турлаагының барбаан.
«Шекпээр» совхозтук Улуг-Узукте болгаш Биче-Аянга-
тыда хову турлаагы амыл-ишчилерге бүгү-ле таарым-
чалыг байдалдары кылдыр дериттинген. Бо черлерде
дышканын, чер андарылаңган чоруулар туралары
баштайгы үнүүшкүнерин кылгалаң. Көдээ амыл-
агыйнын Таңдыда дүржүлгө станция хову турлаа-
рыңа концерт, кино көргүзөр, партияни-политиктиг
ажыл чоруулар кижилерге тускай машинаны быжыгалаң.

Моңо мундуңа дүмүт дээш хайымың амыл хову-
ларга түлүктөп турар, чамасын култура-чырыдышкы
албан черлериниң амылдары тараажылар орту-
ңаа амыл чоруулар хүлээлгезин болаай, даамалыг
олуруп турганын фактылары тургулаң болгай.
Ам эртен чылдагы кыдыр чөптөстөрүн нанчап-даа бол-
дурбайн, бүгү-ле клуб, библиотека, кино амылдары
партияни чүгүлгө сорулаң болур.

МАЙ 1-ГЕ УТКУШТУР

АЖЫЛ ТҮЛҮКТӨЗӨН

Тес-Хем районун «Чодураа» колхозунда часкы хову амыл-
дары түлүктөп эгелей берген. Ол амыл-агыйда нинтизи-биле
500 ажыг гектар тараа шөлүн илииртзэн. Ужарлыг-Хемде
бир дугаар трактор-хову бригаданы 290 га черини шыгын ба-
зырган, 65 га черде часкы чер андарылаңган чоруткан.
Механизаторлар Оюн Чамыя, Содан-оол Самбуу, Кара-
оол Чооду часкы хову амылдарының шалыпчылары.

Шык базарыдышкыны

СЭКП-ниң XXIII съездинин шиттирлерин амыларга боттандырар,
чаа беш чылдың баштайгы чылында тараа култураларының бедик дү-
жүдүн естүрүп алыр дээш, республиканың тараалаң районнарын-
ның бирээзи—Хаа-Хеминиң амыл-ишчилери часкы хову амылдарын күжениш-
киниң эгелзэн.
Районда нинтизи-биле 7948 гектар тарылга шөлдериң шыгын ба-
зырып илииртзэн. 582 га черде часкы чер андарылаңган эки шынарлыг
чоруткан.

«Нормунизмче орун» колхозтук механизаторлары өске амыл-агыйлар-
дан дээр түңүлдү күргүзө берген. Олар апрель 26-га чедир 1612 га чер-
ни шыгын базырган. «Бурунгаар» колхозта 1382, «Тиилелгеде» 1500 га
черни илииртзэн.

ры бүдүн чылды чөмгөрөп бо чугула мампанының үе-
зинде боттарының амылын хову турлаагыныңча улаң-
дырар умжурлуг. Көмүп чоруу кинолар болгаш авто-
клубтук агиткулторларда доктааттынган графика өзү-
гээр хову турлаагының доктаама эргир. Бистин рес-
публиканың мурнакчы агиткулторлардагы улаң-
гериң өзүгээр бригадалар биле кады чүгө бот-тыныгыр
уран чүүл коллективиниң киржичилерин зөөс, лектор,
библиотека, эми, баш таарыкчызы, садыгы, кино-
механиги, фотолар чаа чорам турарын агиткултор-
бригада бурунгу боттандырыңа чедип алыр херек.
Хову турлаагының көргүскөн концерт бурун-ле
утка-шынарлыг, дээштик болган турар умжурлуг. Кул-
тура амылдарының тараажылар ортуңаа амыл
чоруулар чүгө кино, концерт көргүзери, лекция, бесе-
да кылыры-биле кызыгаарлаткымайн, кескү агитация-
ны хову турлаагыныңа күштөлдөр, бөгүн кымынар,
кайы агрегат, зөөс, бригадалар мурнап турарын хана па-
лаагыңа азы көргүзүп самбыраңгы көргүзүп, амыл-
дар чөптөстөрүн, чалгалары болгаш өске-даа тө-
леп чөктөрүн «Чандык», «Тен», «Иркендил хову» ча-
руп тур» дээш шыкаш өске-даа шүгүмчүлөйгө дайынчы
хууластарга сыйлап илердер. Ол чорук амылдың
темпилин дүргөдериңге, социалисттик чарышты улаң-
на малбарыңа улуг дөгүм болуп болгаш чөптөстөр-
ни ууткаарыңа улуг дээштик. Часкы хову амылдары-
ның мурнакчыларының фотоларын көргүзүп азы Хүндү-
лө самбыраңгыңа келдеде бир азы ийи матап көргүзүп
турар болза улам-на эки, бо-ла бүгү чүүлдерин кылыр-
да хову чоруп турар амылдың бүгү-ле байдалын
култура амылдарыңа, агитатор эки билген турар
умжурлуг, ол шыкаш партия организациязы-биле тууш
харылзалыг, оон удуртулганы-биле амылдар алар.

Күженишкениң күш-ажылчы хүн эртен сөвлүндө
бистин тараажыларың кино көргүңө ынактар. Ын-
чангаш районнарың кино четилериниң дирекция-
лары боттарының амылын база-ла ховуларче улаң-
дырар. Хову турлаагы бурунгу солуннарын, жур-
налдарың чаа номерлерин, солун номнар-биле дөлдүң
көмүп чоруу библиотеказы тургузары библиотека
амылдарының эңне чугула хүлээлгези болур. Ол
шыкаш хову турлаагында кызыл булуңнар аны-бүрү
оон херекселдери-биле хандырынган, шөвөгүн,
көрүштүг, ары-силги кылдыр дериттинген турар ум-
журлуг.

Часкы тарылгада амылдап турар кижилер агитатор-
ларын, лекторларын партияни сөзүн, чурт иштинде,
даштында чүү бооп турарын аамон дүңчүңсээр бол-
гай. Ынчангаш агитас-массалыг амылды биче-даа кош-
натпас. Агитатор, лектор буруу бодуңун лекцияны,
беседалың амыл-ишчи бурунгу сөзүн, аны улуг
дышты, хандыкшылы берип турар кылдыр чоруулар
дээш бодуңга шыгыңа нөгелдени тургузар, ийи бөлөт-
кенир. СЭКП-ниң XXIII съездинин шиттирлерин ча-
га таныштырар амыл бистин чуртта калбарган. Ынча-
гаш съездин шиттирлерин хову турлаагында
амыл-ишчилерге таныштырары, оң-биле чергелештир
тараажыларын күш-ажылының бугуруңуңуң, орга-
низаасташкыны бедиктеринче оңа кичээлгеини салып,
бүлүгү дээштик чарышты бүгү черлерге малбартыры
партияни чүгүлгө сорулаң болур.

Сөөлгү хуннерде рес-
публиканың тараа шө-
лдеринде часкы хову
ажылдары түлүктөп ту-
рар. Таңдыда «Тиилел-
ге» совхозтук механиз-
аторлары болгаш тараа-
жылары шык базарыды-
шкының апрель 23-те
организастыг кирген. 50
ажыг агрегат барын дөрт
ажыл хунунда 6000 гек-
тар черини шыгын ба-
зырган. Думай Седен-
олга уурткан № 9
трактор-хову бригадасы-
ның механизаторлары—
1500, а Иван Бажене-
в таштааны № 7 бри-
гаданың механизаторла-
ры 800 гектар черни
шыгын базырганнар. Бо

бригаданың көмүгүнө-
ри, анык механизатор-
лар Монгуш Сотпа, Мон-
гуш Өлзей-оол олар хун-
номазын 120 — 130
хуу күүсөдип, есептери
мурнап турар.

№ 9 трактор-хову
бригаданың дөвискэ-
ринде чер андарар тус-
най бригаданың амылы
база түлүктөзөн. Олар
чер андарып, шык базы-
рыкчылары-биле деңге
киргеш, сөөлгү хуннер-
ге чедир 200 гектар чер-
ни андарганнар. Дур-
жулгалыг механизатор-
лар Виктор Аникин, Вла-
дина Петрафов олар эл-
чеге бирээзи-ле 6 гек-

тар чер андарар норма-
зын 12—12 гектар кыл-
дыр күүсөдип, дөрт амыл
хунунда нинтизи-биле
96 гектар черни шына-
рыг амылдап кылганнар.

Совхозтук бүгү та-
рылга шалуунуң 3050
гектарын тараа культу-
ралары элээр. Ынча-
гаш тиилелгелериниң
бо хуннерде нол соруп-
газы шык базарыдыш-
кыны бүгү улустуң ба-
йырлары — май 1-ге че-
дир дооскаш, чогуш ки-
тырылгаме май 5-те ки-
рери болур. Ам совхоз-
тук шупту трактор-хову
бригадаларының механи-
заторлары тус-тус аг-

регатор аайы-биле ча-
рыштыг амылдап турар-
лар. Бригадаларда, аг-
регаторда механизатор
буруу СЭКП-ниң XXIII
съездинин шиттирле-
ринде айттыңган чу-
гула хемчеглерин өре-
ни көрүшкөн, часкы
хову амылдарын кыска
хуусада, бедик агро-
техниктиг байдалга
эртирерин боттарының
ажыл-чорудулаңгыны
программазы, ыдыңтыг
хүлээлгези кылдыр кө-
рүп турар. Бо хуннерде
«Тиилелгениң» хову-
ларында часкы мампа-
ния амылдары органи-
застыг үргүлчүлөп ту-
рар.

УЛУСЧУ БЛОКТУН ӨМҮНЭЭЗИНДЕН

Соңгукчулар кандидаттарын адап турар

СЭКП-ниң Дээди Советиниң депу-
таттарыңа кандидаттар депшидери
политиктиг улуг, көдүрүлүшкүнүг
артып турар.

Дагестан АССР-ниң Ленин району-
нун XXII партсъези аттыг көдээ
ажыл-агый артелиниң колхозчулары
Вуйнак соңгулда округунда ССРЗ-
ниң Дээди Советиниң Националдар
Советиниң депутаттыг кандидаты
кылдыр ол колхозтук даргазы Иль-
митин Насрутиновту депшиткен.

Иваново областың Кинешма 2
дугаар фабриказының артыкчылары
Леонид Ильич Брежневти болгаш
СЭКП ТК-ның секретары Иван Ва-
сильевич Напостовту Кинешма соң-
гулда округунда ССРЗ-ниң Дээди
Советиниң Эвилелдин Советиниң де-
путаттарыңа кандидаттарыңа дээш.

Балашов аттыг фабриказың амыл-
ишчилери боттарының хуралында ол
бүдүрүлгө чериниң мурнакчы артык-
чызы, партияниң XXIII съездининиң
делегаты Зоя Павлова Пухованы
Иваново хоорайың соңгулда ок-
ругунда ССРЗ-ниң Дээди Советиниң
Эвилелдин Советиниң депутаттыг
кандидат кылдыр чангыс эң-сеткил-
дик депшиткен.

Уссурийн саржаг-ус комбинаты-
ның амылчы, албан-хаакчылары-
ның хуралында партияниң XXIII
съездининиң делегаты, амылчы А. И.
Бочера СЭКП Төп Комитетиниң
Чингине Секретары Л. И. Брежневти
СЭКП-ниң Дээди Советиниң Эвилел-
дин Советиниң депутаттыг кандидаты
кылдыр саналган.

Саржаг заводунун пех начальни-
ги И. Н. Курбатов ол саналды дет-
кеш, Уссурийн соңгулда округун-
да СЭКП-ниң Промисе — крайкому-
нун бири секретары Василий Ефи-
мович Чернышевти ССРЗ-ниң Дээди
Советиниң Эвилелдин Советиниң де-
путаттыг кандидаты кылдыр депши-
лер деп саналган. Хурал ол санал-
дарын чангыс эң-сеткилдик деткеш.

«Ростсельмашын» комбайн кыл-
дыр амылчылары Ростов-Пролетар-
тарск соңгулда округунда ССРЗ-ниң
Дээди Советиниң Эвилелдин Совети-
ниң депутаттарыңа кандидаттар
кылдыр Леонид Ильич Брежневти
болгаш «Ростсельмашын» чөптөс-
херекселер слесары Николай Се-
менович Малаховту чангыс эң-сеткил-
дик депшиткен.

Вешенск районун Шолохов аттыг
көдээ амыл-агый артелиниң колхоз-
чулары Ростовтук соңгулда округун-
да ССРЗ-ниң Дээди Советиниң На-
ционалдар Советиниң депутаттары-
га кандидаттар кылдыр Михаил Ан-
дреевич Суслотов болгаш боттары

ныч чурттагы — шылдаңгай со-
вет чогаалчы — академик Михаил
Александрович Шолоховту депшилер
деп хай кижичылган хуралыңа
чангыс эң-сеткилдик доктааткан.

«Ростовгудель» комбинатын «Не-
жданная» шахтазының хемур даш
камыкчылары Шахтинск соңгулда
округунда Эвилелдин Советиниң
депутаттарыңа кандидаттар кылдыр
А. П. Кирилленков болгаш СЭКП-
ниң Ростов обкомунун бири секре-
тары Михаил Сергеевич Соломенце-
вти депшилер деп ээлчег хуралдары-
га чангыс эң-сеткилдик доктааткан.

Аар дарган-хемилдер дериглерини
Рязань заводунун амылчылары,
инженер-техниктиг амылдары
болгаш албан-хаакчылары хура-
лаш, Рязань хоорайың соңгулда
округунда Л. И. Брежневти, А. П.
Кирилленков болгаш механик пе-
тинин хемур човуруңуң Владимир
Петрович Зайцевти ССРЗ-ниң Дээди
Советиниң Эвилелдин Советиниң де-
путаттыг кандидаты кылдыр чан-
гыс эң-сеткилдик депшиткен.

Спаск районун «Дело Октября»
көдээ амыл-агый артелиниң колхоз-
чуларының соңгулда мурвун ча-
рында хуралы Касимовск соңгулда
округунда ССРЗ-ниң Дээди Совети-
ниң Эвилелдин Советиниң де-
путаттарыңа кандидаттар кылдыр
Г. И. Вороновту, Д. С. Полянский
болгаш колхозтук бызаа азыраакчы-
лары бригадир, Социалисттик Күш-
ажылдын ийи дактыр Мадыры,
СЭКП-ниң XXIII съездининиң деле-
гаты Семён Куприянов Пухованы
депшиткен.

Улуг-Хемде Жланов аттыг колхоз-
тук амыл-ишчилериниң соңгулда
мурвуну хуралы Ийн-Тал суурун
көдээ кадуңага биле көдүрүлүш-
күнүгү байлаага боттун эркен. Ын-
чангаш Кыргыс Кыш-оол «Сөс алаң»
СЭКП-ниң Дээди Советиниң На-
ционалдар Советиниң депутаттыг
кандидаты СЭКП ТК-ның секре-
тары А. Н. Шеленини депшилер
саналар мөөс-деп чуттаалан.

Оон соңда Ийн-Талдың комплек-
сылыг бригаданың бригадир Ва-
сильи Бахуу улуг өөрүшү-биле
мында дээр: «Совет арге-чатырманы
дээш организмге эң төлөптүг киле-
лерин депшилер аас-кекиң бистин
бригаданың амыл-ишчилеринге та-
варышкан-дыр. Оларын дээш бир

Улуг-Хемде Жланов аттыг колхоз-
тук амыл-ишчилериниң соңгулда
мурвуну хуралы Ийн-Тал суурун
көдээ кадуңага биле көдүрүлүш-
күнүгү байлаага боттун эркен. Ын-
чангаш Кыргыс Кыш-оол «Сөс алаң»
СЭКП-ниң Дээди Советиниң На-
ционалдар Советиниң депутаттыг
кандидаты СЭКП ТК-ның секре-
тары А. Н. Шеленини депшилер
саналар мөөс-деп чуттаалан.

ВЦСПС-тиң пленуму

Апрель 26-да Москвага ВЦСПС-тиң IX пленуму ажыттыңган. Плену-
мун чуттадылар айтыры — Совет Эвилелдин Коммунисттик партия-
ның XXIII съездинин шиттирлерин-биле холбаштыр профессионалдар
ажылдарының соругдары. Бо айтырымга талазы-биле илеткелди
ВЦСПС-тиң даргазы В. В. Гришин кылган.

Илеткел талазы-биле саналдар калбарган. (СЭТА).

Тудугжулар деткээн

«Бизил тудуг» тудуг эргелелиниң
ажылчылары, инженер-техниктиг
ажылдары боттарының клубу-
нуга чыгып келгелер. ССРЗ-ниң
Дээди Советиниң Эвилелдин Совети-
ниң соңгулда талазы-биле Кызыл-
дин № 409 соңгулда округунда
соңгукчулар депутаттыг кандидаты
депшилер деткеш хуралды парти-
яро секретары эш Боганов амыл-
кан.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары
Леонид Ильич Брежневти, СЭКП Ты-
ва обкомунун бири секретары Сал-
чак Нальбанкеренович Токаны Кызыл-
дин

дунг асосотелге заводунуң коллек-
тивиниң ССРЗ-ниң Дээди Советиниң
Эвилелдин Советиниң депутаттары-
га кандидаттар кылдыр депшилер
тудугчулар коллективни бир үн-биле
деткеш.

Дашчылар Л. Чувильдун-оол. Му-
равьев олар ССРЗ-ниң Дээди Совети-
ниң соңгулда хурунгу күш-ажылчы
медиктериниң «Ужурданыңа»,
депутаттыг кандидаты дээш ба-
дылашкыны бөрүнче амылчы-
нары кыгырттар.

С. САНДАН.

УЛУГ ИДЕГЕЛ

Совет Социалисттик Республика-
ларын Эвилелдиниң күрүнө арге-
чатырманы дээш органы — Дээди
Советтин депутаттыг кандидаты
депшилер талазы-биле хай кижил-
тиг хурал пассажир-автомобил-агыйын
коллективини болган. Чокта чаа
болуп эркен партияниң XXIII съез-
динин Директиваларын, бистин
республиканың чаа беш чыл пла-
ның база ССРЗ-ниң Дээди Советиниң
соңгулда дугайында илеткелди
Бизил хооруксукмунун даргазы
эш С. К. Красный аңаа кылган.

Автожыл-агыйын мурнакчы
слесары Николай Боянтинков сас
алаш:

— ССРЗ-ниң Дээди Советиниң
Националдар Советиниң депутаттыг
кандидаты СЭКП ТК-ның Полит-
биро кежигүнү Геннадий Иванович
Вороновту депшип тур мен — деп
өөрүшкү-биле чуттаалан.

Ол саналды хуралдың киржичи-
лери диктиг адыш часкаашкы-
нары-биле уткаан.

Бо автожыл-агый организмге
тургустунган баштайгы күн-
ден эгелзеп аңаа амылдап келген
хоочун амылчы Леонид Самойлович
Ильичев ССРЗ-ниң Дээди Советиниң
Националдар Советиниң делегаты
каандатка бөдүүн ажылчын Ху-
нажым Көмүшевти Ондарны депши-
лери саналдарга, ийити хурал ол
саналы база улуг чүдүлгүңүңү-
күн-биле хулаан алган.

Транспортчуларын ийити хуралы
коммунистерин болгаш партия ке-
жигүнү эвестерин бөлүгүн төлөп-
тиг кандидаттары кылдыр Г. И. Воро-
нов, Х. К. Ондар оларын бүрткөрүн
округ соңгулда комиссиязыдан эл-
дээр доктаалды хулаан алган.

П. ЧЕРНОВ.

Чоннуң бедик идепкейли

Улуг-Хемде Жланов аттыг колхоз-
тук амыл-ишчилериниң соңгулда
мурвуну хуралы Ийн-Тал суурун
көдээ кадуңага биле көдүрүлүш-
күнүгү байлаага боттун эркен. Ын-
чангаш Кыргыс Кыш-оол «Сөс алаң»
СЭКП-ниң Дээди Советиниң На-
ционалдар Советиниң депутаттыг
кандидаты СЭКП ТК-ның секре-
тары А. Н. Шеленини депшилер
саналар мөөс-деп чуттаалан.

Устуде эштерин саналды кол-
хозчу Алексей Говал, херээрден
Чувильдин даргазы С. Серия, пен-
сонер Кыргыс Куламы болгаш
өскөлдөр чаңгыс эң-сеткил-биле
деткешкен. Шаң ыдыг хуралдар
ол-ла колхозтук Чодураа суурун,
«Улуг-Хем» совхозтук Көк-Чыраа
газларыңа боттун эркен.

А. ДОНГАК.

СЭКП-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ НАЦИОНАЛДАР СОВЕДИНГЕ СОНГУЛДА ТАЛАЗЫ-БИЛЕ РЕПУБЛИКА СОНГУЛДА КОМИССИЯЗЫНДАН

СЭКП-ниң Дээди Советиниң Националдар Советинге Тыва АССР-
дин соңгулда талазы-биле республика соңгулда комиссиясы
Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң бажыныңа № 40 каби-
нетте (ийити каагы), телефон 31-79. Дежурмаларының шагы 15
шактан 19 шакка чедер.

РЕПУБЛИКАНЫҢ СОНГУЛДА КОМИССИЯЗЫ.

Ташкентиде чер шимчээшкениниң дугайында

Апрель 26-да, ол чериниң-биле 5 шак 23 минута турда Ташкент хоо-
райга 7,5 вага күштүг чер шимчээшкени болган.

Баштайгы мездер-биле алырга, Ташкентиде колдуңда эрси хевир-
нин элзэн хай саныг чурталга бажынары үрелген. Элзэн каш эмнеде-
лер, школар, күрүнө болгаш хай-инити албан черлериниң бажынары
база бузулган. Ийн фабрика элзэн үрелген.

Дөрт кижил өлгөн болгаш 150 хире кижини эмнедеде чытырткан.
Чер шимчээшкениниң уруктарын ууткаар талазы-биле хемчегле-

Ярославль. Ново-Ярославльдин нефть болбазырадыр заводун беш чылдыг Устүү Волгада шалыпчы тууд деп адаан. Ол бугурулгенин туудун бурун доозарын СЭКП-ниң XXIII съездинин Директиваларында айтынан. Бедик шынарлыг бензинни, дизель одалгазын болгаш серван кислотаны бугурур улуг установаканы бо чылын-на амылгалда киирген.

Ажылгалга киирер хой-хей черлерге Юрий Наследов операторлап ажылдап келген. Ол өскө эштери-биле кады дизель одалгазы арыглаар установака келген. Ам ол установака хуусаа бетинде телевидил күчүзүн буугаар ажылдап эгелээн.

ЧУРУНТА: дизель одалгазы арыглаар установаканың улуг оператору Юрий Наследов (солгай талазында), операторлар Владимир Рогозин болгаш Юрий Галляев — установаканы ажылгалга киирериниң кииркенчилери.

Фото И. Дынникий (СЭТА-ның фототехникизы).

ХӨЙ УРУГЛАРЛЫГ ПЕЛЕРНИ „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕН-БИЛЕ БОЛГАШ „ПЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАННААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун

ЧАРЛЫ

(Уланчылы, Эгеэн № 99 созунада). ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун өмүзөөнүндөн шаннаары болза:

БИИ-ХЕМ РАЙОНУ

Чеди уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Чажитма Салчак-Салчак — Сесерал суурда өг-бүлө ээзи.
2. Татьяна Мадиевна Тушкун-Оол — „Оок“ совхозтун ажилчыны.
Алды уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Бичиг-Уруг Болдырмакова Сат — Сесерал суурда өг-бүлө ээзи.
2. Кас Кочураева — Сесерал суурда өг-бүлө ээзи.
Беш уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Федосия Емельянова Виктория — Сеси суурда өг-бүлө ээзи.
ТАНДЫ РАЙОНУ
Тос уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин

„ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Клавдия Васильевна Иванова — Бай-Хаактын харылаа бедириниң бухгалтери.
Сес уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Капиталина Кузминична Сураева — Балгазын суурда өг-бүлө ээзи.
Чеди уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Мария Фофановна Егорова — „Совет Россия“ колхозтун колхозчусу.
2. Зоя Дарымаева Кок — Сосновка суурда өг-бүлө ээзи.
3. Борбак Хеновона Куулар — Кочетово суурда өг-бүлө ээзи.
4. Мария Васильевна Нару — Межерей суурда өг-бүлө ээзи.

5. Буаеяма Спирянова Оюн — „Менгебей“ совхозтун ажилчыны.
6. Бийда Чымышова Ооржак — „Тилелге“ совхозтун ажилчыны.
7. Чайзат Иванова Палачин — Сосновка суурда өг-бүлө ээзи.

8. Анна Ак-ооловна Тажымбаа — Сосновка суурда өг-бүлө ээзи.
9. Билетмаа Максимовна Шарап — Сосновка суурда өг-бүлө ээзи.
Алды уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Кызыл-Уруг Сагановна Монгуш — „Тилелге“ совхозтун ажилчыны.
2. Рамса Хуралбаева Төгүл — Балгазын суурда өг-бүлө ээзи.
Беш уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Салчак Орунгуева Адыбай — районунун херектелчилер элчилериниң ажилчыны.
2. Борбак Салчак-Салчак — Элелес суурда өг-бүлө ээзи.
3. Борбак Кызылбаева Куулар — Кочетово суурда өг-бүлө ээзи.
4. Дюбаа Сандый-ооловна Оюн — Кочетово суурда өг-бүлө ээзи.
5. Сарык-Кыс Тас-ооловна Хурума — М-48 тудучу участкунун ажилчыны.

6. Александра Семеновна Чебокаева — Сосновка суурда өг-бүлө ээзи.
ТЕС-ХЕМ РАЙОНУ
Тос уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Дюбаа Аччыева Давая — „Тес-Хем“ совхозтун ажилчыны.
Сес уругларын төрөөн болгаш кижизиккен пелерин „ПЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Чоулаа Кызыл-ооловна Саяа — „Кызыл туң“ колхозтун колхозчусу.
2. Анна Манбаева Чымыла — „Торгалыг“ колхозтун колхозчусу.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун даргама

Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун секретары

К. ДИНА.

(Уланчылы).

Кызыл хоорай, 1966 чылдың март 25.

Шынар болгаш ассортимент

Хлеб хүн бүрүдө херегалеттинип турар аш-чеминиң чутула аймаа. Ажылчы чон хлебтин шынарын бедилер, оок ассортиментиниң көүлдери дугайында айтырымны болган-чок-ла кедүре баар. Кызыл хоорай-ным хлеб заводу хоорайыны болгаш чок кавы сутларын чурттачыларын хандырып турар.

1965 чылдың төвүзүндө заводтун коллектив аян-бүрү хевириниң буюуларын бугурур үндүрүр пети ажылгалга киирген. Хлеб-буюуларын аян-бүрү хевириниң кылыр улуг бугурукчул машиналар-ны мыза дерип тургускан. Чех хукта 3 тонна аян-бүрү хевириниң кылырларын бугурур үндүрүр, школаларын, уруглар албан черлеринде хандырып, аш-чем магазиндеринге аш шынарыг буюула кылырларын берип турар. Мычалза-даа Кызылдың куртун салымны чери продукци-нын өй-шанна албай, школарын, уруглар албан черлеринде уугуларын ыракта-ла чедир ханды-бай келген.

Заводтун инженер-техниктиг ажылдакчылары продукцияны шынарын бедилер, ассортиментиниң эл-бекшилер, бот-үзүниң чингиди тала-зы-биле хемчеглерин алган болгаш моон сонгаар-ла алыр. Эрги печка-ларын бедик бугурукчул печка-лар-биле солуп турар. Ол ажал ам узавас доостур. Дериг-херекселер-нин каптал септелгенин чорурун тур-бар болгаш септелгенин шынарчы-

кол кичээгей салдырган. Хлеб бугурулгенин база бир кол техно-логиянын киргизип, бедилер, ажа-жыдылар болур. Бир аяс ажи-дыларын шынары куду болза, бугу-руп үндүрүр турар хлебтин шынары куду болур. Ону бугурубас соруга-биле ажинылар бедилер чехти наарты кылмы эгелээн. Бугурулгениң дериг-херекселериниң септелгени-ге, чаартылганын эки көргүзүл-генин ажинылар Ф. Пашинин, И. Мошев болгаш өскө-дөө чедип ап турар.

Сорттук далгандан кылган хлеб-буюула кылырларын ассортимент-ни 1966 чылдың бирги кварталы-га болза, ийги кварталда дыка көүдүрүр болгаш бот-дөжүн 75 ху-дө, продукциянын шынарын бедил-деринге база бир кол чүтү болза, бугу-рулгениң ары-шөвүр, кудурамы болур. Заводтун чехтерин чуттайлап, чепсек-херекселерин бугурур, ханала-рын ак плиталар-биле шы кылмы турар. Заводтун иштини дериг-херек-селерин эмелеп сескелээр-биле чегелештир, бедилерин арылап, погачычылганы чоруур.

Амгы үеде кондитер (чигир-боова) кылырларын ассортиментиниң дыка кызым болуп турарын демдегезе чогуур. Бо кылырларын бугурур үн-дүрүр бугурулгени ажинында чок. Кондитер кылырлар бугурур бугу-рулгениң 1967 чылдан эгелеп тур-дары планда көргүткен. Ол чех тур-тупш ажылгалга кире бергенде,

хлеб заводу хонукта 5 тонна аян-бүрү кылырларын бугурур үндүрүр турар апаар. Оок телевидели, доку-ментини бугуру кылдырган.

Хлеб-буюула кылырларын шына-ры заводка кирип турар далган-дан улуу-биле хамаржыр. Бугу-рулгениң далганын кураллары турар ужурулук. Тодаргаллаарга, алды ай-нын куралыры бар болуру чутула. Бистик заводта склад оран-сава че-дишпез-биле бедилер чээ үнген далганын ажинып, хлеб-буюулакар-ын быжырып турар. Ол чорук техно-логияны каржыны-биле үрөп, про-

дукциянын шынарын кудуладып тур-ар. Ынчангаш бугурулгени шынар чок продукцияны үндүрүр, улуг когара-ла таваржып турар. Далган сказы-нын тузун далган-хлеб комбинаты-нын тузунда катар көргүткен, туз-дүр эгелээн. Мычалза-даа доозулбайн турар, ара сексалып каан. Телеви-диз, документ бар турда-ла «Тыва туз» тузуг эргелели тузуну улам-чылаарынче кирбейн турары хом-дандыг. Далган-хлеб комбинатынын тузун база бир чутула тузуг болгай, оон тузун дооступ, ажылгалга кии-рер талазы-биле организастыг хем-

Эки танышпышаан, түнелдиг ажылдаар

Шуйнун малчыныры партиядың XXIII съездинин шийтилерин таны-жып, өөренип, оун боттандырып, чээ беш чыл планнын соругаларын күтүсүр. ССР-ниң Дээди Советиниң соругаларына, Май биринч ба-йралында күш-ажылчы чедипши-нин ужуракжыр дөш боттарыны ажал-херек организастыг, башка-ры ажилды чорурун турар. Бай-Тайга районун «Мурнак» колхозунуң хойжук Х. Кок «Хундулелин дем-дө» ордон-биле шаңнаткан, улуг күжүниңкин ажилдап, чээ-тук шаңналынга сорук кирген. Тө-рөөн 226 хондан 229 хураганын,

ол менди алган, хойнук чакы ажал-газын сулартайып турар. Ийги хойжук бригаданын хойжук Ч. Сендажы беш чыл планын соругаларын күтүсүр дөш соци-лист хузаалгени ап турар болгаш ам төрөөн 222 хонун 224 хура-нын чидир чокка алган. Ушук хойжук бригаданын хойжук И. Сам-бий-оол малды чаш төлү хорамча чокка естүрө дөш хузаалгени, оон ажалгазында төрөөн 242 хойдан 252 хураган алдыган.

Шийчир кызыл туктарын ту-дучу дөш хойжук бригада 920 төрөөн хойдан 929 хураганын, 490

өшкүдөн 529 аянын алган. Х. Ба-даннин хураганна 249 хонун 253 хураганын, өшкү каларчыны И. Дашпайын 213 өшкүдөн 235 аянын чыгыс-лаа хорамча чокка өзүп турар. Билиг иштинелин лекторлар Х. Кудурукай, К. Бүрбү, Ш. Эрентол болгаш оон-ла өскө-дөр партиядың XXIII съездинин ший-тилерин болгаш материалдарын малчынарга калба-биле танышты-рып, иштинин мал ажинын хөжүд-ерин атырылгарын тайылбырлап турар.

Д. ДАСТАН.

Кызыл хоорай, 1966 чылдың март 25.

Малчыныры БУЛУН

УЛАМ КЫЗЫМАА-БИЛЕ

Борис Чымыкович Сырат он чыл дургузунда нийти-нин малын ажал келген чутула Тес-Хем райо-нун «Чоураа» колхозунда эвес, харын республикаа билдигер малчыныры бирөөн апарган. Мал ажи-лынга турган ол үезиниң дургузунда ол хоочун ма-лын бугурур, оон өрөткен кижилериниң хой ирүүзү колхозтун мурунакчы малчыныры болу берилээн. Ха-рын оон ужурунда анык ажал-ишчилер алаа мыак, оун хундулар болгаш өөрүп четтиргенин алаа илер-гейлер турарлар.

Он үш уругларын алаан, бөдүүн колхозчу Борис Чымыкович мыкча деп оор:

— Бис малчыг үеде чурттап турар-дыр бис. Кол-хозтун мал ажилыга туруп тургаш, коммунисттер материал-техниктиг базанын тургузарыга телептиг салымшынын киирер деп кол соруглам ол. Оок-биле кады хой уругларын азыраакка база өөрүрү мен, олар Төрөн чуртунга база төлөптиг кижилер болур дөш кызып өөрөшү, чоргал өзүп турарлар. Ынчан-гаш, оларын иштинден эки хойжулар база үеринге бугурур мен.

Борис Чымыковичниң мал чурттап чоруур эжи, Малдырн Сегенмаа нийтин мал ажилыга база үр чылдарда ажилдап болгаш оон ажилдап тур-дары ам-даа аныктардан тудак чок, шимчегир болгаш иленилген. Оон эки ажилын колхоз баштаар чери-даа, район организациялары-даа каш улаа демдег-

леп, хундулар бижиктер-биле, өрөтөгү чүдүлдер-биле шаңнап тургулаан. Оок болу чылдың-на сакманчиктер дөш келген анык уругларын чаш малды калчаар алаарында өрөшү, оларын мал ажилыга мыак болуу кылдыр чаңчытырып, кижизип келген.

Амгы үеде Борис Чымыкович, нарын дүстүг 377 баш тогу хойларын ажал турар. Чээ беш чылдың ба-тайыг чылында чүе хойга овааштыр 90 ажал хураган-ны камтап алыр, бир хойдан-на 3 килограмм дүктү кыргып деп хузаалгени алган. Алыган хузаалге-рин күтүсүрүр дөштинге чигинип турбас, оон хере-чизи болза сөвүт дүнерге чедир төрөөн 300 ажал хойларын хураганнары оон бурун-биле камтап алганы болур.

Нарын дүктүг хойларын Тываның агаар-бойдузунуң байдалыга естүрүп, оларын менди кыш ажирып алыры илди-ла белең эвес ажал. Мычалза-даа дуржулгалыг малчын комсомолу сакманчиктерин дузаы-биле бо хундерде чедипшиг ажилдап турар, Борис Чымы-кович боту-даа, Сендажы-даа СЭКП-ниң XXIII съездинин алдар кылдыр мурунда алган хузаалге-лерин сөздиге чедир күтүсүрүп алган болгаш оон ший-тилерин ажилдап боттандырып дөш улам кызымаа ажилдап турарлар. Оларын ажилыга комсомол-чулар Тамара Оюн болгаш Сырат Сендажы олар база төлөптиг дузалжырлар.

З. ЮМБУ.

Мергежилди чедип ап турар

Чоон-Хемчик районун Чадва-на хоорайының № 1 школазынын ону, он бирги кластарынын өөреникчилериниң бугурулгени өөрдегалгенин экзаменери чот-туттуган. Ужөн өөреникчилер үшук кластың тракторист-машин-ни, он дөрт клас малчы-механикатор мергежилдерин чедип алган. Олар экзаменери туткан сонда, мыдыг түдөөлөп болган.

Он бирги кластың өөреникчи-ан Вера Монгуш тракторист-механикатор талазы-биле билетте 4 айтырык, база немезде айты-рылгаларга конуг эки хараалаан. С. Монгуш, О. Имер-оол, ону класта М. Хевей-оол, В. Түм-тей болгаш оон-ла өскөдөр эк-заменери эки дужааган. Малчы-механикатор талазы-биле он бир-ги кластың өөреникчилери Т. Куулар, М. Чылбай, О. Декент эки мергежилди чедип ап турар.

М. СЕВЕН.

МАЛЧЫНЫН ХОМУДАЛЫ

Донгак Лопсанович азындан дү-жүн алган, таахылдашшаан, хойла-рын өргөлдүр көргөн. Хундээрке мөстө хойлар чалтыла берген, та-ваар олтуп чоралган. Хойнун мурун-га сөзүн берип, хузаалге алган киж-болуни берген сөзүн ала-ла, чеге-лаа каймын турар. «Бо догдалым чоругу хомынга хураган-биле бо чылым алган бугу хураганын 340 болур. Оон сонда 24 хой төртүр, оларын солдарын менди дөртүрүп апсима-ла, 100 хойдан 100 хура-ганын алганым-на ол».

Хойнун ол өөрүкчүлүг боза-лын өскө бир чүе балартамыкан. Хойларын чамлымы иштөөн боза-ла-да, чокта чээ үш хураган херек-тен олган. Мал ажилери «аарым-дыр» деп шийчылээн. Ийча деп каага, малчыга чик апаар эвес. хойнун өнчүтүн малдан орган киж-оолар менди тургун, арыбазын-на деп бозар болгай. Аарыны чүе утуктап болбазы? Мал төзү менди өзүп дөртүр чуртук. Мал ажилын чорутуп турарымыста ам-даа чегес-тер бар-дыр ийин. Мен-даа боза на-зым чалам берген дивейн, мал

талазы-биле ам-даа өөренимзе-ле эки-дир». Оок бозалы бир-ле чүе үзе кирген. Донгак Лопсанович дегит-зе, ой иштинде хойларже көргүткен. Донга-ды чоразан ак хоо көзүлөбөн. Дер-гиде ийчөөн чекип ал-ла ойже ма-нанкан. Хой төрүп алган, демин чаа-ла санап орган 340 дугаар хураганы бо чизеге кирер кылмы көстүп кел-ген.

Чаш хураганын ийчөөке суккан, оон бажын көзүлүрүп алган, ийчи-нин аминге эмилер дөш көргөн, бо хойнук боза-ла өө, быгынары дүк чок болган. Хураганын ийчөө-ге эмилер олуга, дүк дугайын база каттап болуп келген. Ийе дүк дуга-йында боза оон уругтучу дүвүрелди чорутуп апарган. Ынчанмайн калчаар, чамлыг үелерде-хойга аарыг тава-рыштылар-дыр, мыдыг боорга дүк калчач конуздери, аарыгын бозуру-базынын ааргалары бар. Хой буру-лүдөн 2 кг дүк алыр деп хузаалге, чалгыс-даа килограмм калымын че-дир бо деп боза олуга, ол чаксаан чуткалтына берген: — Эштер Усков биле Давлетшин

чогум чүнү көрүп турар үлүс боор бо? Хой мал болгаш чеге хайгаарат-тыммыс боор чүе ирги бе, азы? Чок. Олар эртем-сургулдуг тускай өртемчилер болгай. Мал козанында-да байдалды ай санында, харын 10 хонгаш бенин оларга өчтөтүп турар. Олар боттары база эржи чоруп турар болгай. Каларын Секун-оолга тур-ган кошкарларын чутулаа кирбейн барганы ажилга харысалга чок чорук-биле тайылбырлаатын. Сек-сун-оол кошкарларын чутулаа кии-рер дугайында дүвүрелдиң үндү-бей барган. Салбырнын тускай өр-темчилери-даа чутулаа өңинге че-дирбей барган. А кол зоотехник эш Давлетшин биле кол мал эмчи-ни эш Усков-ол ажилды чедир кон-туктап барган-дыр. Түнелликке хойну тартып бозадыр ажалталып чорда, ол кошкарларын хойларын козанында салгылаан. Ынчангаш олар аарыг тардылчылары болган. Мөөн каларын турар хойларын олар-дан арааш, ам хөш чедимче чок байдалга таваржып турары бо-дур.

Бозанып, чуткалтынар дөш хой-ларын кырал мыдыгче ажитталы бергенин бенин аскербези. Шору то-да берген чаш хураганын ийчөө-биле чүктөөш, хойларын дозары-биле адымче башыкан. — Донгак Лопсанович Мончук-Хол-дун хомулаан үч-биле кылган түн-елди-ле шим. Мал ажилын чорутуп турарында четпестер ам-даа хой. Яны-бугу азырлардан маллар хо-роп турарынын фактылары бар. Зоо-ветеринарлар хемчегер кошкан. Ылангыла чалгы үзе мал кажала-рын чеге дезинфицилап, арыг-ла-лап турарында чүге шээр мал эвес, харын боза маллар бенин аарып турар. Совхозтун семитилге-ле шарыжыктарын малдан турар Ооржак Дадарыкпайын козанында 136 шарыжыктар аарып кышта-рылган, оларын хой кезин күтү-гө хузаа алдымнайн барган.

«Чыраа-Бажы» совхозтун мал ажилынын тускай өртемчилери бо фактыларын талазы-биле чогуту-тунелдерин үндүрүп, тодаргай хем-чегерин алыры негеттинип турар.

С. ПАВУ.

Күзел турда күсөттинер

Хайыракан сес чыл школазынын башкымы Олар Ламба партия-нын XXIII съездинин шийтилерин болгаш материалдарын саячы-ларга өөрдиң турар. Чонун чаагай амыды-ралы, келер үеде кай-гамчыктыг ас-кежиг дөш сөздигиниң ший-тилеринде айткан улуг соругаларга ма-лычлар аажок өөрөс болгаш ажил-херекке хей-аыт кирген. Мал ажилын хөжүдүрүрүг ийкейлиг киришени дөш Тыва АССР-ниң алдарлыг малчыны Ту-луп Чурчмаа ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Чар-лын буугаар «Күш-ажылды Кызыл туң» ордон-биле шаңнаткан. Чээктин шаңналы чү-ге оон ботун эвес, ха-рын «Улуг-Хая» совхоз-тун Хайыракан салбы-рынны саячыларын өөркен болгаш күш-

ажылга сорук киирген. Социалист чарпы-тын үр-түдүлүш дөш саячылар демиселе Саячы Т. Пурумбаа бирги кварталда ботун-га бажылгаан 18 ийчөө-ден 6 тонна 982 кг. С. Билзикаа — 17 ийчөө-ден 6 тонна 587 кг. И. Уйнукай-оол 14 ийчөө-ден — 5 тонна 470 кг сүтү сак-гаш, салбырда чарпы-тын мурунчалары бол-ган. Ол-ла үеде салбыр күрүнгө 23 тонна 600 кг сүтү саккан.

Былза ажалчылары Уйнукай Таракпан, Т. Нотуцаа 61 бизаа-ны семс күштүг дорук-туруп турар. Оларынч бизаанын хузаа деп-ан немедеген 500—600 грамм чедип турар. Ха-мык узур ажалдыкы күштүдүрүрүг. Күз-дү турда, салдымган со-рула чедипшиг күсөттинер.

Т. ЕНДАН.

МАЛЧЫНГА ШЕФ

Бай-Тайга районун «Мурнак» колхозунун база бир мурунак ажи-ны Кара-Сал Сендажынын мал ажал турар чериксе апрелдин бир дыматар хундө шеф-чилер чеге берген. Оон-биле кады ол кадыда малчыныры хандыра-ры-биле аш-чем, үлө-түр баракларын авто-ловока база ачаа чеге берген.

Кооператорлар кол-хозтун Чангыс-Терек деп черинде дөш сары хонунун ол-бо талазын-да мал ажал турар мал-чыныры аадырны кел-ди, оларга аш-чем, үлө-түр баракларын сыйла-ган. Кара-Сал Сендажынын аалыгга чеге бээрликсе, мыда бичи ховуда хураганнар, хойлар эрзүкчү берген өтүл-чүп турар.

— Ажаап турар мал-чыныр чаш төдөри бу-рун-биле менди ири бө-дөп, оортан алты-ры салгыра, етөзүн че-

же улаа хой бар бол-дур. ийча хураган бар деп ол харылап калды. Малчынын ажилыга дузалжыр-биле баран кижилер бистер: — Кажаларыңарны хемчээл калдыгы? — деп айттырган бис. — 500 хой кирер ийи кажга чүе—деп, харын ийдыг болган.

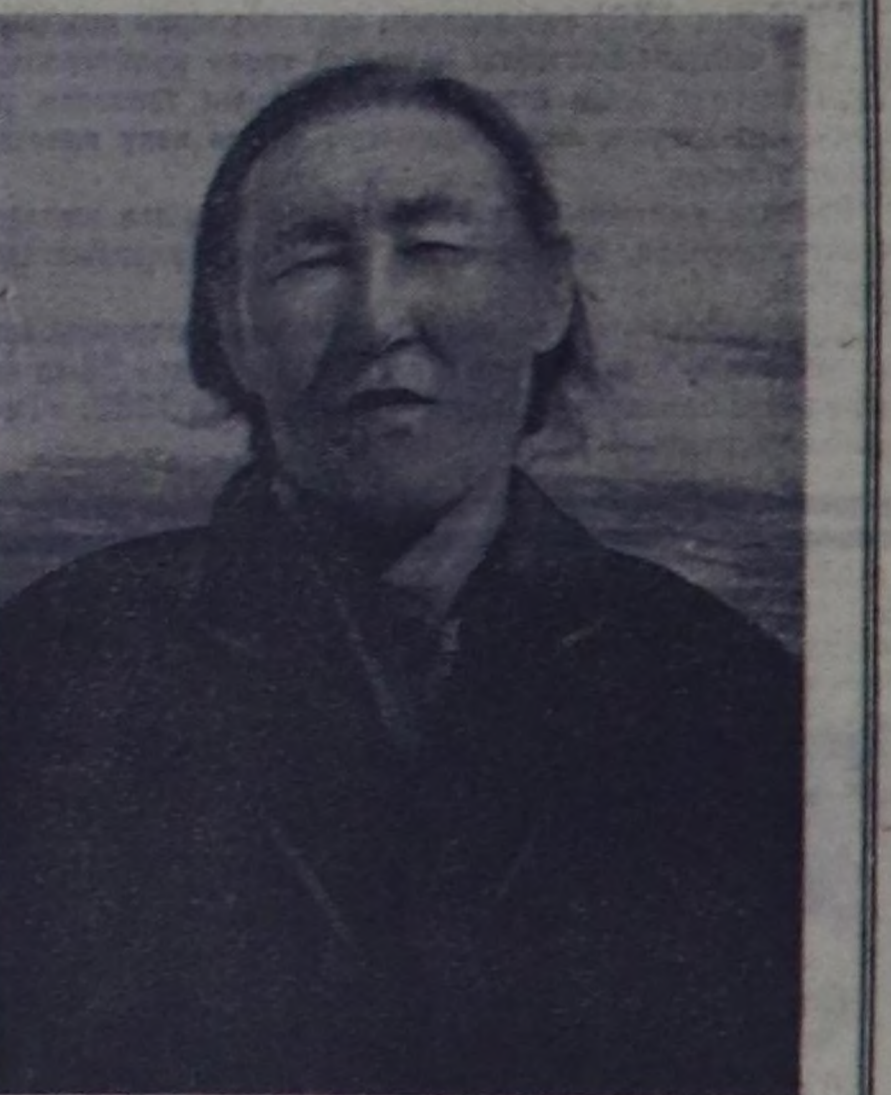
Ынчангаш кажалар-ның көрөжиги аштар-ны-биле кирипкен бис. Эгел-деп тургусту, чамдыг кижилер бо ийи кажга-ны бөтүп каймы казып дооза аар деп бис дийип турган. Ынчалза-даа киж-и бурун шийчылэ-биле ажилдап кирипкен, ийчөөлөш хун ажил тур-да ийи улаа кажгааны иштин арылг доозуту-еус. Ажаа харын кылдыр малчы:

— Бо кызыл хузаа-геми күсөдир мен, ий-лерин эки ажилдаан-карга улуу-биле өөрү-чөттүрүм—деп калды. Д. БАЙДОС.

Тандыда медээ ажил-агынның дуржулга стан-циязының төп сут-бараан фермазының саячыы Чечен Ак-ооловна Оюн мурунаның кижилерин бирээи. ССР-ниң Дээди Советиниң Президиуму төлөптиг күш-ажылы дөш ону «Хундулелин демдө» ордон-биле шаңнаан.

ЧУРУНТА: Оюн Чечен.

Ол-ла районда «Тилелге» совхозтун хоочун хойжук Долгар Шетперова Монгуш мал ажи-лыга үр үеде ажилдап келген. Республиканың мурунакчы малчыны ол ажил-ишчиниң ады

(СЭКП-ийн XIII съездийн Директиваларын дагуу)

(Бистич тускай корр.).

